

Vndecimi &
duodecimi

decimus quintus septimi musculi principium aliquotusque^h subit. Nunc nouacula, aut ualido acutiori cultello, secundum spinarum in lumbis & in osse sacro ductum, tentanda est sectio, quae undecimi musculi principium a spinis liberet. Ne uero simul^k decimum tertium (ut Galenus proculdubio in simijs alioquin ad sectionem aptissimis fecit) imprudens auferas, ac decimi partem esse arbitreris, sectio illa non altius iniicienda est, quam ut undecimi duntaxat exortu diuidat, atque huius crassitiem facile coniecturabis, si paruo cultello musculum a transuersis lumborum uerterarum processibus eleues, atque a decimo tertio subleuat, ad spinas quoque uerterarum illum inuertas. Hoc itaque musculo a lumborum, & ossis sacri spinis liberato, cauendum est, ne illi thoracis uerterarum spinis adeo connatus arbitreris, ut decimus quintum musculum una cum undecimo auferas, atque cum reliquis omnibus Anatomicis hallucineris. Postquam igitur internum musculi latus, utcumque a subditis connatisque sibi partibus diremptum conspexeris, ab illo quoque osse deradetur, & principio ipsius apprehenso, sensim musculum attolles, ipsum ab illis, quibus inseritur, partibus liberans, ut tandem intuearis^m tendines illos, quos a sealo ossis radice in stat, in transuersorum thoracis uerterarum processuum apices elegantissima serie digerit. Hoc adempto, citra aliam sectionemⁿ decimum tertium, & decimus quintus, sunt in com^o spicuo, ut tamen illorum naturam ad amissim inquiras, necessum est & hos quoque a uerteris sedulo deradere, quod sane in spinarum musculis eo operosius praestiteris, quo huius pluribus ossibus & innascantur, & a pluribus ortum ducant. Ob quod laudandus etiam uenit rerum Opifex, qui ita musculos hos fabrefecit, ut seorsum unamquamque dorsi partem succedentibus moribus agere possimus, ne simul uniuersum, multas actiones impedituri, mouere cogamur. Caeterum ubi & hos abstuleris, transuersam duces sectionem, quae sacrum os & infima lumborum uerteram, ab anteriori sede, ad dorsalem usque medullam penetret, ut deinde inflexo una cum costis thorace, dorsum ab osse sacro diuidere queas, uerterarum ligamenta iam indagaturus.

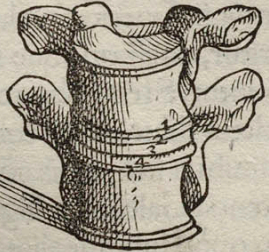
DE VERTEBRARVM LIGAMENTIS.

Caput. XL.

Ligamenta
uerterarum
corpora com
mittentia.
L. de Ossib.
bus.

LIGAMENTA primam uerteram capiti, & secundam primae, & secundam rursus capiti colligantia superius enarraui, quae autem reliquas uerterbras inuicem coniungunt, nunc pertractabo, ab illis, quae uerterarum corpora colligant, sermonis facturus initium. Inter secundae itaque & tertiae uerterbrae ceruicis, ac deinceps inter reliquarum omnium uerterarum corpora, substantia quaedam reponitur, quam Galenus Cartilaginem uocat, & qua uerterbras inuicem haud colligari, aliter, ac qui illum praecesserunt dissectionis Proceres, asserit. Nam non huius cartilaginis beneficio ipsas committi uult, uerum tertiae dorsalis medullae tunicae inter uerterarum corpora se insinuatis interuentu. Cuiusmodi uero sit tertia haec tunica, in dorsalis medullae sermone persequar, tunc nimirum, quando praeter duas cerebri membranas, dorsali medullae proximae adnatas, uerterarum amplitudinem (quae dorsali uiam praebet) membrana quadam ossibus undique conata succingi audies. Eiusmodi in uerterarum amplitudine occurrentes membranae, nihil prorsus, nisi fortassis crassitie ab illa differt, quae quonia ossi circumducitur, *σπίς* Graecis nuncupatur. Num uero Galeni sententiae, an Veterum illorum, qui in dissectionibus, quantum Galeni scripta liquidum ostendunt, admodum fuere seduli, accedendum sit, penes te esto iudicium. Nam & si humanum cadauer ad manum non sit, non tam fieri poterit, quin tibi iam a lectione surgenti, aliquis animalis dorsum mensae adhibeatur, uel etiam pisce uescendum erit, ac proinde uel ludi causa (dum modo diuina illa Diui Hippocratis in Libro de Articulis oracula non fastidiueris) unam uerteram ab alia seiungito, & quacumque etiam corporis adhibita cartilagine, tecum perpendito, num illa uerterarum cartilago, exquisitae cartilaginis naturam obtineat, num uero ligamenti cartilaginosi. Hac enim ratione manibus pedibusque in Veterum sententiam, relicto procul Galeni placito, iturus es, neque tibi persuaderi fines, membranam quandam, cuius beneficio uerterbrae inuicem conesterentur, duci inter uerterbras os, & cartilaginem hanc ligamentosam, fibrosam, mollem, mucosam, neque cartilaginis modo solidam continuum uel, ne forte duntaxat de nutritie loqui uideamur. Quum tamen haec ex

Uel leuiori negotio, quae hic pertracto, assequaris, duas e thorace uerterbras, anteriori facie ex puerili corpore depictas habes. In quibus 1. notat superioris uerterbrae cartilaginem, sui corporis inferiori appendicem, ipsumque corpus interuenientem, 2. eiusdem uerterbrae humilioris appendicem, 3. cartilaginem ligamentum, superioris inferiorisque uerterbrae appendices intercedens, 4. superioris inferiorisque uerterbrae appendicem, 5. cartilaginem, dictam modo appendicem suae uerterbrae copulantem.

pendes, sedulo cauendum est, ne in agni aut hœdi, aut recens nati uiculi spinam incidens cartilago, inter appendicem corporis uerterbrae, & ipsum corpus reposita, tibi imponatur, illamque cartilaginem esse arbitreris, de qua hic sermonem instituimus. Quin potius in illis uerterbris perpendito tres cartilagines, ut sic dicam, ordines duobus ossibus inter duas uerterbras directos, ac postmodum illis ordinibus animaduertis, cartilaginum naturas obserua, firmitusque adhuc Veterum dogmata subscribito. Conspecies enim duas cartilagine inter utrarumque uerterarum corpora, et ipsarum appendices positas, ad amissim esse cartilagine, nihilque ab illis differre, quae reliquos appendices & ossa interueniunt. At cartilaginem inter appendices mediam, profectio (nisi Galeni nomine oculis parum fidas tuis) nihil, prorsus aliud quam ligamentum esse dices, quod Asclepiadum familiae, quae pueros suos in cadauerum sectionibus tanta cura exercebant, *σπίς* uocant, uel *σπίς* appellarunt, atque huius interuentu, non autem tertiae dorsalis medullae tunicae, uerterarum corpora colligari astrues, nulla interim interueniente membrana. Quapropter si Veteribus accedis, inter ligamenta cartilaginis natura pollentia, has uerterarum cartilagine connumera. Ceterum alij adhuc ligamentis uerterarum corpora colligantur, per totam enim dorsi longitudinem, ualidissima ligamenta toti uerterarum corporum ambitui obuoluuntur, quae etsi undique crassa, spissa & robusta, sed mucoso interim humore oblita sint, attamen in anteriori corporis sede ad utrumque latus, ob sui crassitiem conspectiora euadunt. Quum itaque haec ligamenta, aut si unius nomine omnia complecti uelis, ligamentum hoc durum forteque euaserit, et omnibus uerterbris ex quo obducatur, obstaculo sane est, ne in extensione dorsum nimium porrigatur, incuruetur uel. Dorsum enim si plurimum reflecteretur, stomacho, arteriae magnae, & uenae cauae fuisset summe noxiu, plerumque enim haec extensa frangerentur, & si plus satis laxa, et ad extendendum prompta haec Natura creasset, in dorsi flexu in se coplicarentur. Est itaque ligamentum id ita in duritie temperatum, et suo mucore, ut Hippocrates dicebat, imbutum, ut tantum extendi dorsum permittat, quantum homini sit ex usu, & ut tunc simul uerterbras colliget, & dorsum ex tot conformatum ossibus, unius corporis modo efformet. Rursus ex singulis transuersis processibus in singulos, membraneum ligamentum tota interualli amplitudine porrigitur. Sic etiam in spina rum interuallis, ab una spina ad alteram, membranae ligamenta continentur, spinas inuicem colligantia, & ueluti musculorum interstitia. At in uerterarum apicibus haec membranae adeo crassescunt, ut ad apicem simul coeuntes quasi toti dorsi spinarum ligamentum constituent, cartilaginis etiam naturae compos. Deinde ubi ascendentes uerterarum processus descendentes coarticulantur, membranae quoque ligamenta (sed perquam ualida) articulum undique ambiunt. At prius quoddam idque subflauum ligamentum, omnibus corporis ligamentis si non robustius, profectio saltem non inualidius, inter singulas uerterbras habetur. Ex interna enim sede foraminis uerterbrae, quod dorsali medullae exsculptum est, ad radicem spinarum posterioris uerterbrae processus inter duos ascendentes, aut descendentes processus ligamentum exoritur, quod semper in sublequentis uerterbrae eandem sedem inseritur. Quod uero nihil interstiti, nisi a superiori uerterbra ad inferiorem, aut contra, ab inferiori in superiore ligamentum inseri dicam, cuius manifestum esse arbitror, nam etsi hinc ligamentum enasce, et illic inseri dixerim, neminem ambigere putarim, utrumque os, seu utrumque, qui enarratur, locum, parem operam ad ligamenti generationem conferre. In canibus, & illis animalibus, quae rictum tergo leui opera accommodant, & longe laxiores ceruicis uerterarum articulos, & etiam longiores ceruicis uerterbras, quam homo obtinent, ligamentum quoddam obseruamus, cuius naturam Galeni gratia hic non grauabor subiungere. In canibus igitur simulatque secundum par musculorum capitis moribus famulantium aggressus es, in ceruice ligamentum sese offert rarum, & nullum in uniuerso corpore respondens, nisi fortassis illis uerterarum ligamentis, quae postremo loco recensui mus, id enim ceteris durius est, & colore flauum, & in fibras multas dissolui potest. Enascitur autem id ex apicis septimae ceruicis uerterbrae spinarum lateribus, & sursum ascendens, nulli connascitur uerterbrae, quousque ad secundam ceruicis pertigerit, cuius spinarum lateribus in summo apice inseritur. aliquibus quoque animalibus, ut ouibus, occipitij ossi inseritur. Ligamentum hoc peculiari inuolutu est membrana, geminumque apparet ob impressionem illius longitudini exporrectam. Porro huius ligamenti naturam discere licebit, quoties uiculi, aut porcelli, aut hœdi, aut uetustioris etiam bouis ceruix mensae apponitur. Est enim ligamentum hoc, flauum illud corpus, quod ex carnibus liberatum canibus offerre solemus, nam inter reliqua corporis ligamenta solum tanquam esu ineptum reijcitur. Vnde etiam a robore Bruxellensibus Vuas nuncupatur, qui huius esum puellis ad comam prolixioris conciliandam commendant, hinc opinor ipsas ridentes, quod uelut in comam inter reliquas corporis partes dissoluatur, et praeterea flauipallidique coloris uisatur. hoc praecipuo usu accommodum est, ne uerterbrae ceruicis suo

Ligamenta
lijs sedibus,
quam ad cor
pora uerterbra
rum posita.

Propterea
num ligamen
ta.